

גליון יומי המאור היומי ללומדי הדף היומי

לזכרון עולם
הר"ר אליהו יחיאל מירון ז"ל
ב"ר יצחק ז"ל
נלב"ע י"ט אייר תשנ"ט
ת.נ.צ.ב.ה

מוגש על ידי "מאורות הדף היומי" בני ברק ת.ד. 471 טלפון: 03-5775333 פקס: 03-7601020 דוא"ל: meorot@meorot.co.il

גליון מס' 996

יום ד' כ' בתמוז תשס"ח (23/07/2008) / מסכת גיטין דף י"ב

על סדר היום

הנושאים המרכזיים בדף היומי

מזונות

אחת מתקנות חז"ל לגבי הסדרי ממון בין בני זוג קובעת, כי הבעל חייב במזונות האשה ותמורת כן הוא זכאי ב"מעשה ידיה" - בכספים שהיא משתכרת תמורת עבודות שונות. תקנה זו נועדה להגן על האשה; לפיכך, אם היא אינה חפצה בכך, כגון שהיתה משתכרת סכום גבוה, היא רשאית להותיר את "מעשיה ידיה" ברשותה תמורת ויתור על המזונות.

מאיך גיסא, אם האשה עובדת ומרוויחה די פרנסתה, רשאי הבעל לומר לה: טלי משכורתך ופטרי אותי מחובת המזונות.

זכין לאדם שלא בפניו

כלל תלמודי מפורסם קובע, כי "זכין לו לאדם שלא בפניו". כלומר, ניתן לבצע עבור הזולת מעשה בעל תוצאות וחלויות, גם שלא מדעתו, ובלבד שמעשה זה לטובתו, וכגון, לקנות עבורו חפץ הפקר. מאיך גיסא: "אין חבין לו לאדם שלא בפניו", היינו: פעולה שיש בה חובה עבור הזולת, אין ניתן לעשות עבורו, אלא מדעתו.

התורה מורה להותיר בפאת השדה חלק מן היבול עבור עניים. הגמרא דנה אם אדם עשיר רשאי ליטול פאה ולזכות בה עבור חברו העני. מחד גיסא הרי זכות היא לאותו עני. מאיך גיסא בכך הוא גורם הפסד לעניים אחרים שלא יוכלו לזכות באותה פאה. הגמרא גם מעלה אפשרות שהתורה מונעת במפורש זכיית עשיר בפאה עבור חברו העני.

מוקדש לעילוי נשמת

הר"ר משה ברוך טויטו ז"ל ב"ר מיכאל וסימה ז"ל

נלב"ע כ' תמוז תשס"ו

הונצח ע"י בני המשפחה שיחיו

מנושאי הדף

מזונות

זכין לאדם שלא בפניו

שחרור עבד כנעני - זכות או חובה?
ערי מקלט

שחרור עבד כנעני - זכות או חובה?

בדף היומי עוסקת הגמרא במחלוקת שנתגלעה בין התנאים אם שחרור עבד כנעני היא זכות עבורו, וממילא אדם יכול לקבל שטר שחרור עבור עבד כנעני שלא מדעתו, או שמא השחרור חובה עבורו, רבי מאיר הדגים את סברה זו בכך, שאילו היה אדונו כהן, הרי העבד רשאי לאכול תרומה בזכות היותו עבד כהן, ברם מרגע השחרור נאסר באכילת תרומה. בעקבות דברי התנאים מאריכה הגמרא לדון אם האדון חייב במזונות עבדו הכנעני.

ערי מקלט

התורה הטילה חיוב על הורג נפש בשגגה לגלות לאחת מערי המקלט, שם יגלה עד מות הכהן הגדול, או-אז הוא רשאי לשוב לעירו.

פרטי הלכות אלה מופיעים בפרק השני ממסכת מכות, שם גם לומדים כי התורה הטילה חיוב מיוחד על בית הדין לדאוג לכך שתמצא פרנסה לגולים אל ערי המקלט, ובדף היומי הגמרא מזכירה הלכה זו.

הגמרא בדף היומי דנה גם לגבי חיוב מזונות בעל שאשתו גלתה אל עיר המקלט, ופרנסת עבד כנעני שגלה אל עיר המקלט.

הלכה יומית

מתוך "מאורות ההלכה"

דף יב / ברכות קריאת שמע

ה' שפתי תפתח

בין גאולה לתפילה אין לומר שום פסוק, מלבד הפסוק 'ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך' שאומרים אותו בין גאל ישראל לברכת אבות. ואף לנוהגים להוסיף קודם תפילת מנחה ותפילת מוסף את הפסוק 'כי שם ה' אֶקְרָא, בתפילת שחרית [וערבית] אין אומרים פסוק זה.¹

אמירת 'ה' שפתי תפתח' וכו' אינה נחשבת להפסק בין גאולה לתפילה, שכן שקבעו חכמינו ז"ל לומר פסוק זה קודם תפילת שמונה-עשרה, הרי הוא חלק מתפילת שמונה-עשרה.²

הפסק בשהייה

לכתחילה, יש להיזהר שלא לשהות בשתיקה בין גאולה לתפילה יותר מכדי שאילת תלמיד לרב - 'שלום עליך רבי'.³

ימתין בשירה חדשה

העומד לסיים את ברכת 'אמת ויציב' ועדיין לא שמע קדושה או ברכו, ושומע שהציבור עומדים לאומרים, לאחר שאומר 'נוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פְלֵא' ימתין, ויענה עמהם, ורק לאחר מכן ימשיך 'שִׁיחָה תְדַשֶּׁה שְׁבָחוּ גְאוּלַּי' וכו'.⁴

אם המשיך 'שִׁיחָה תְדַשֶּׁה' וכו' ושמע שהציבור אומרים קדושה או ברכו, כל שעדיין לא אמר 'בְּרוּךְ אַתָּה ה'' יענה עם הציבור.⁵ ולאחר שעה עמהם, יחזור שנית מ'שִׁיחָה תְדַשֶּׁה' או על כל פנים יחזור לתחלת המשפט שהפסיק בו ['צור ישְׁדָּאֵל לבני אשכנז' ו'וַנְאָמַר גּוֹאֲלָנוּ' לבני ספרד] שהוא תחילת הענין. וגם, שהרי לכתחילה צריך לומר מעין החתימה סמוך לחתימה, וכיון שהפסיק בענין אחר, יחזור לתחילת הענין כדי לומר מעין החתימה סמוך לחתימה.⁶

1 ברכות דף ט' ע"ב ובשו"ע סי' ק"א סעי' א' ובמ"ב סי' ק"א.

2 שם במ"ב ובכף החיים אות ז'.

3 סי' ק"א במ"ב סי' ק"ב בשם הפרי מגדים ובסי' ס"ו במ"ב סי' ק"ל. ובכף החיים שם אות ו' כתב שאסור להפסיק אפילו בשתיקה, והביא שכן מוכח מדברי האריז"ל שלפי סוד הדברים, תיכף ומיד אחר שאומר 'גאל ישראל' יאמר 'ה' שפתי תפתח' וכו' ולא יפסיק אפילו בשתיקה.

4 סי' ס"ו סעי' ט' ובמ"ב סי' ק"א נ"ב.

5 שם במ"ב ובכף החיים אות מ"א.

6 שם במ"ב.

7 שם בכף החיים. ועיין שם שכתב וזה לשונו: 'ולי נראה דאין צריך לחזור דווקא לתחילת 'שירה חדשה' אלא לתחילת ענין, כגון, אם הפסיק באמצע 'שירה חדשה' חזר ל'שירה חדשה'. ואם הפסיק באמצע 'חד כולם הודו' וכו' חזר לתחילת 'חד כולם הודו' וכו'. ואם הפסיק באמצע 'ונאמר גואלנו ה' וכו', חזר לתחילת 'ונאמר גואלנו ה'.'
8 שם במ"ב.

לפרטים: 1700-500-151

זמן שווה...

